

PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ

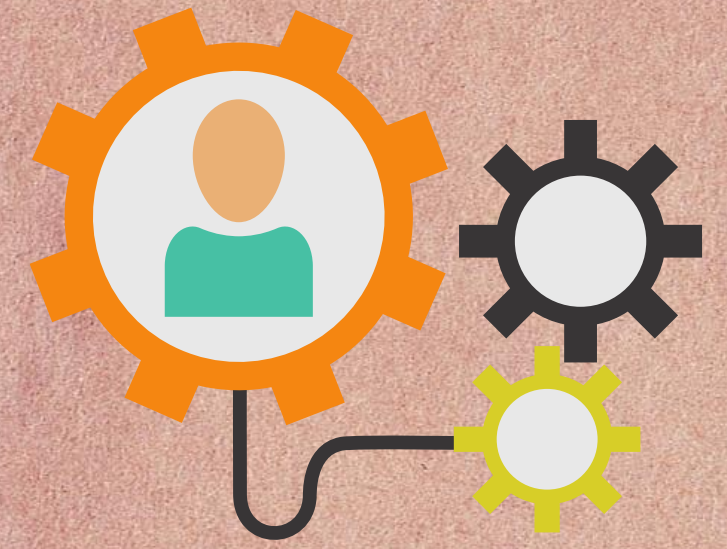

PROBLEM NEDİR?

- Problem, insan zihnini karıştıran, ona meydan okuyan ve inancı belirsizleştiren her şey olarak tanımlanmaktadır.
- Bireylerin içinde buldukları karışık durumlar olarak da ifade edebileceğimiz bu tanıma göre, günlük yaşantımızda karşılaştığımız pek çok şeyi problem olarak görebiliriz.

PROBLEM ÇÖZME NEDİR?

Problem çözme;

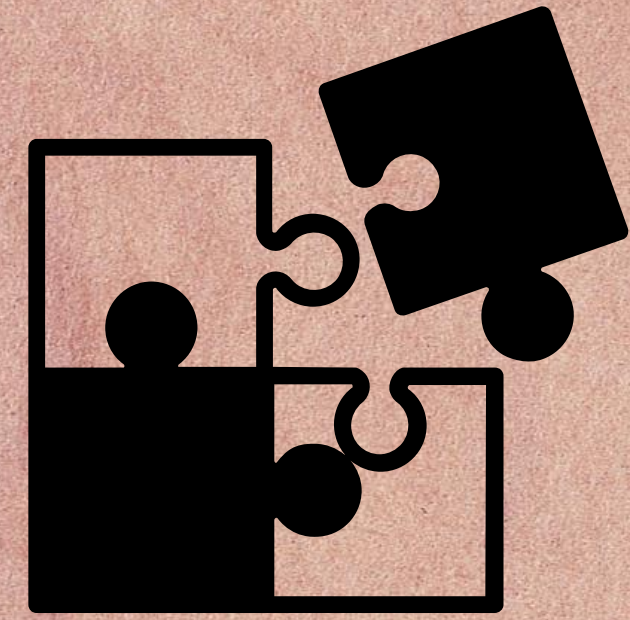
- Bir amaca erişmekte karşılaşılan güçlükleri yenme süreci olarak tanımlanmaktadır.
- Sosyal bir süreç olarak kabul edilmektedir ve gelişimin tüm süreçleriyle ilişkilidir.
- Bir amaca ulaşma isteğini, o amaca ulaşmak için gerekli araçlar geliştirmeyi ve karşılaşılan engelleri aşmayı yerine getirebilmektir.
- Eleştirel ve yaratıcı düşünmenin uygulamadaki şeklidir.

PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ

- Çocukların kendi sorunlarını çözebilme yeteneklerine sahip olması hem sosyal hem de psikolojik gelişimlerinde büyük rol oynar.
- Problem çözme becerisi kazanmış çocuklar ilerleyen yaşlarda kaygı yaratan durumlar ile daha rahat başa çıkabilir ve daha sağlıklı kararlar alabilir.

PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ

Problem çözme süreci;

- Probleme odaklanma
- Problemi tanımlama ve formüle etme
- Alternatifler üretme
- Karar verme
- Çözümün uygulanması ve doğruluğunu kanıtlama aşamalarından oluşur.

Bu süreç için önemli noktalardan biri öğrencinin karar verme becerilerinin gelişmiş olmasıdır.

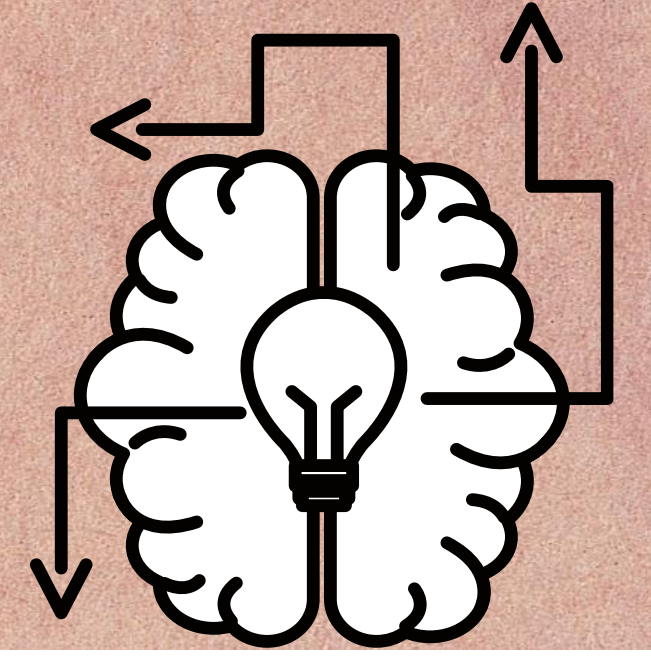
KARAR VERME

BECERİLERİ

Çocuklarda karar verme becerileri bilişsel gelişimin bir parçasıdır. Bilişsel yönden gelişen çocuk dil edinimini kazandıktan sonra düşüncenin gelişimi başlamaktadır.

Dil ve düşüncenin gelişimiyle birlikte özerk bir varlık olduğunu anlayan çocuk yaşamıyla ilgili deneyimler edinirken birçok problemle karşılaşmakta ve bu problemlerin çözümünde karar verme becerisini kullanmaktadır.

KARAR VERME BECERİLERİ NASIL GELİŞTİRİLEBİLİR?

- Görevler veya sorumluluklar verin.
 - Kendi başlarına bir şeyler yapmalarına izin verin.
 - Kendilerini açıkça ifade etmeleri için onları cesaretlendirin.
 - Düşünmeleri ve seçim yapmalarını teşvik edin.
 - Beklemediğiniz veya yanlış olarak değerlendirdiğiniz kararlar verirse, bunları düzeltmek için acele etmeyin. İlk olarak, hatalarını ve gelecekte nasıl düzelterebileceklerini açıklayın.
- Bunun genellikle bir deneme yanılma süreci olduğunu unutmayın.

ÇATIŞMA NEDİR?

Kişilerin bazı durumlar ve konular üzerinde uzlaşamadığında ya da kişinin istediği iki şey birbiriyle çatıştığında ve birini seçmek istediğinde ortaya çıkan durumdur.

Anlaşmazlık, zıtlasma, uyumsuzluk, birbirine ters düşme çatışmanın temel unsurlarıdır.

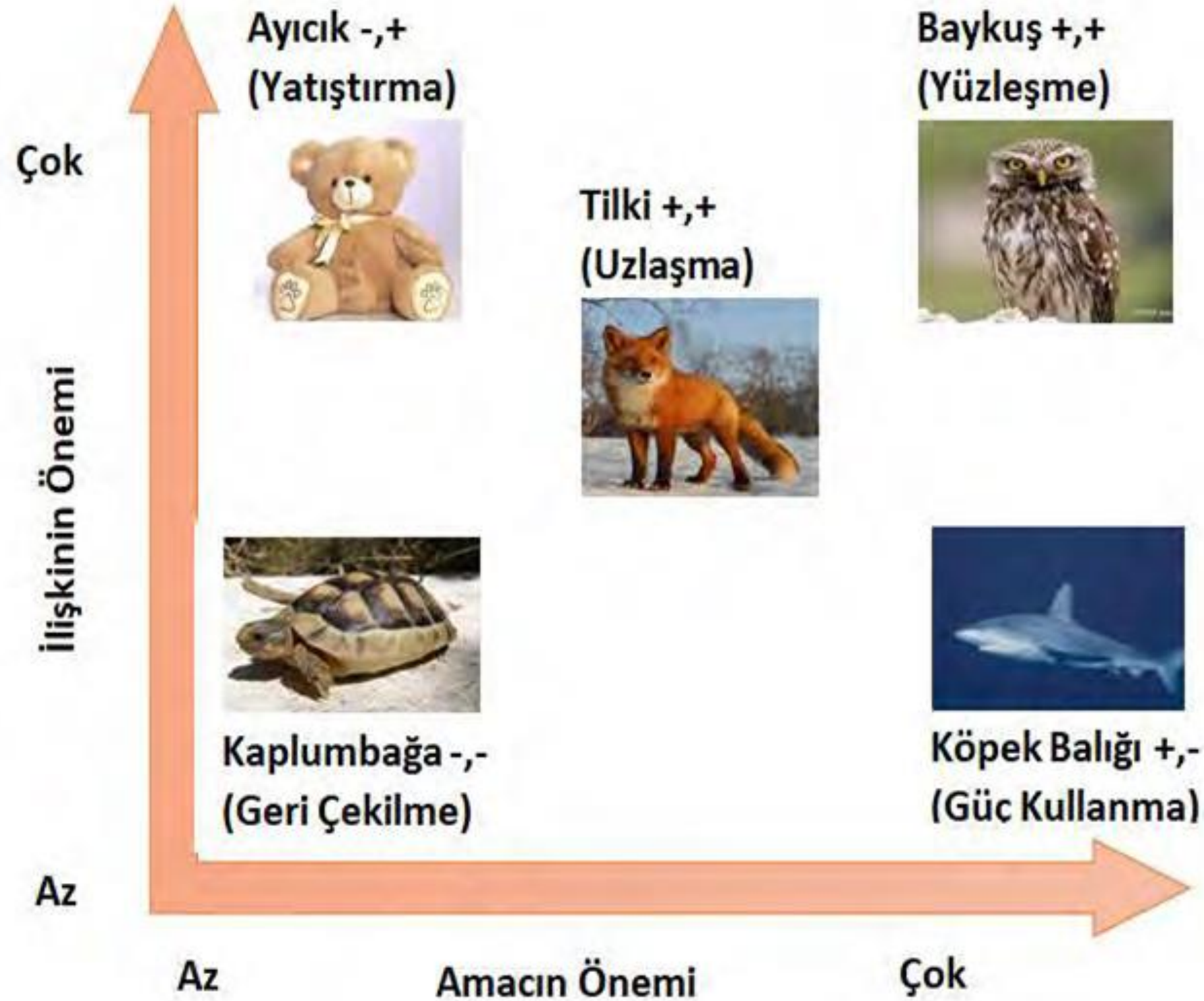
ÇATIŞMA

Çatışmalar çözülürken;

- Çatışma içindeki taraflar gönüllü olarak bir araya gelmeli
- Sorunları ortaklaşa analiz edilmeli
- Çatışmanın derininde yatan sebepleri tanımlayarak sorunlara ortaklaşa çözümler getirmeli
- Çözümleri hayata geçirerek çatışmayı sonlandırmaları gerekir.

ÇATIŞMA ÇÖZME STRATEJİLERİ

AYICIK STRATEJİSİ

YATIŞTIRMA

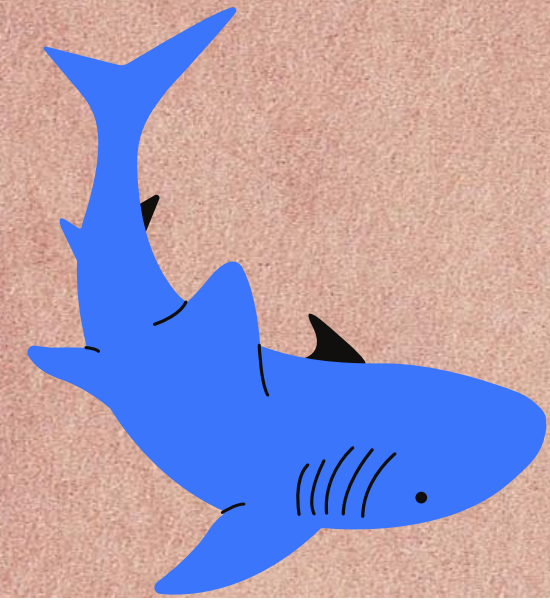
Bu taktiği kullananlar için ilişkiler çok önemli, amaç pek önemli değildir. İlişkilerin bozulmaması için çatışmayı yatıştırmaya çalışırlar.

Mevcut uyumu korumak çok önemliyse ve 'şimdi zamanı değil' deniyorsa ayıcık taktiğini kullanmak uygun olabilir.

- Kolaylaştırıcı, yapıcı
- İlişki odaklı
- Fedakar

KÖPEKBALIĞI STRATEJİSİ

GÜÇ KULLANMA

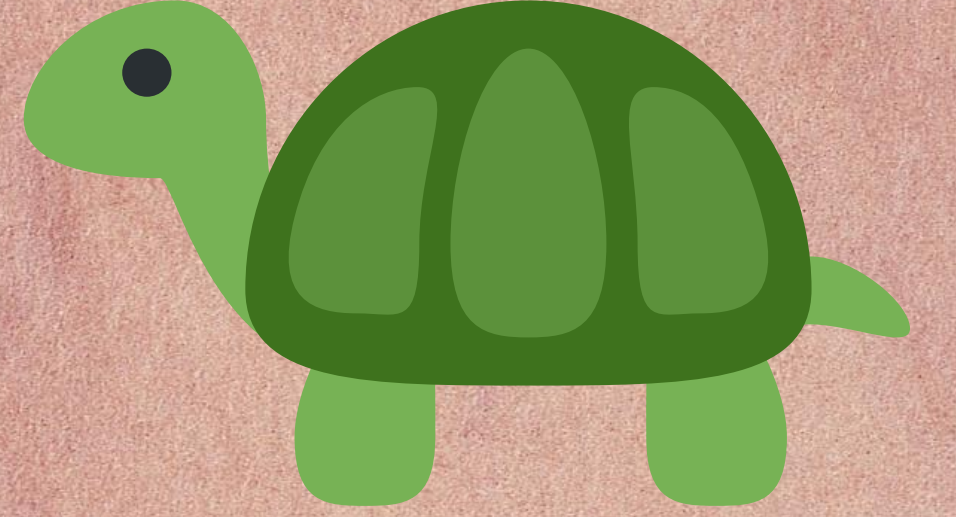
Bu taktiği kullananlar için kendi amaçları çok önemli, ilişkileri ise önemsizdir.

Bu nedenle kendi çözüm önerilerini kabul etmesi için çatıştığı kişiyi zorlar ve karşısındaki kişi üzerinde güç kullanmayı dener.

- Yarışmacı
- Düşmanlık
- Saldırganlık içerir.
- Kazanma ihtiyacı yüksektir.

KAPLUMBAĞA STRATEJİSİ

GERİ ÇEKİLME

Bu taktiği kullananlar çatışmadan kaçınmak için geri çekilirler. Çatışma yaratan sorunlardan ve kişilerden uzak dururlar.

- En büyük kayıp çözümsüzlüktür
- Kaplumbağalar çatışmadan korunmak için kabuğuna çekilirler.
- Eğer amaçlar önemsiz ve başkalarıyla ilişkilerimizi de korumak çok önemli değilse bu strateji kullanılır.

TILKI STRATEJİSİ

UZLAŞMA

Orta derecede girişimcilik ve işbirliği içeren bu stratejiyi kullanan bir kişinin amacı, her iki tarafı da kısmen tatmin eden, karşılıklı olarak kabul edilebilir ve uygun bazı çözümler bulmaktır.

- Amaçlarından vazgeçebilirler, başkalarının da vazgeçmesini beklerler.
- Basit çözüm veya anlaşma olamayacaksa bu strateji kullanılır.

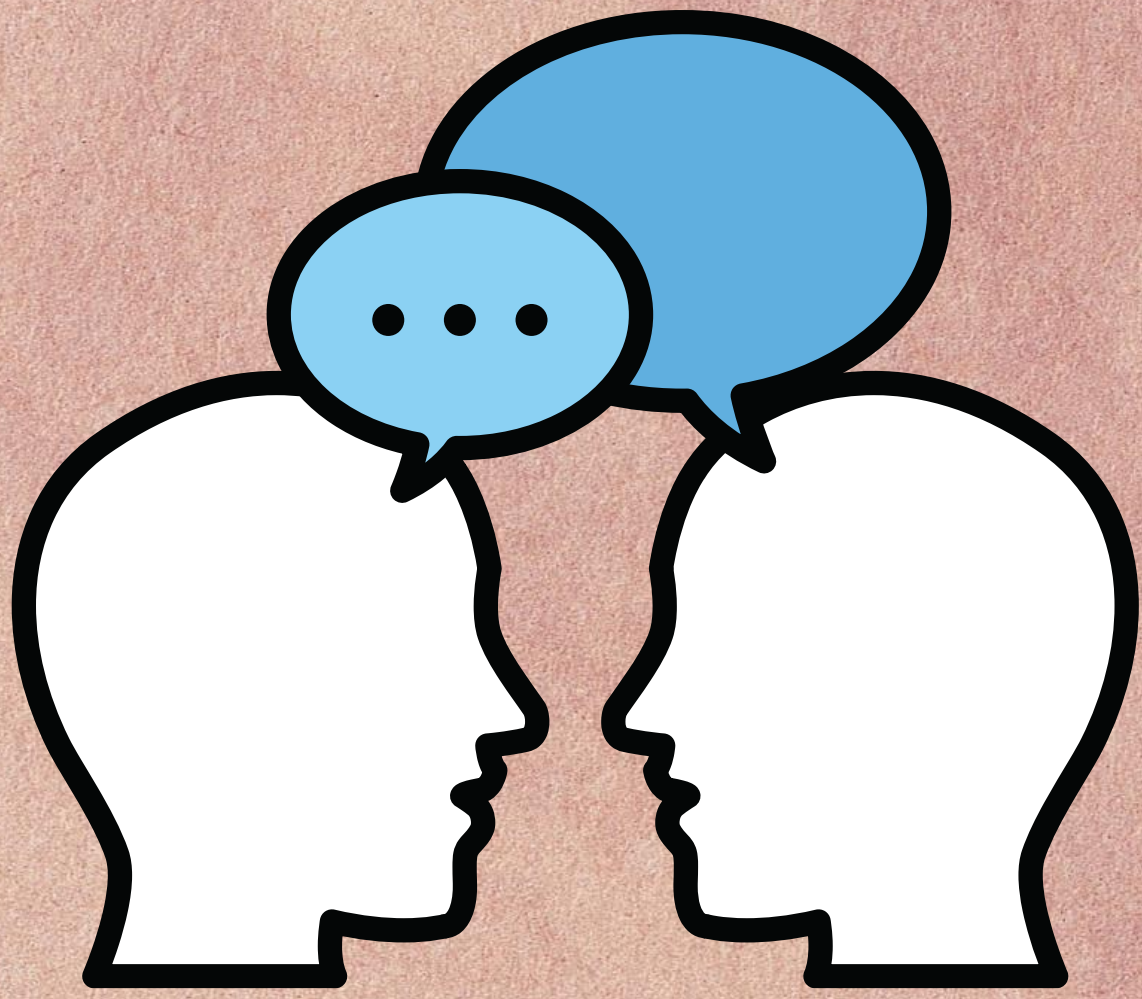
BAYKUŐ STRATEJİSİ

YÜZLEŐME

Bu taktiği kullananlar hem amaçlarına hem de ilişkilerine çok önem verirler. Çatışmaları çözümlmesi gereken sorunlar olarak görürler, hem kendilerinin hem diğer kişinin amaçlarına ulaşabileceği bir çözüml ararlar.

- Olumsuz duygular yaşanmaz.
- Fazla zaman ve enerji ister.
- Öğrenme ve gelişim talep ediliyorsa bu strateji kullanılmalıdır.

Çocuklarda problem çözme becerileri geliştirme sürecinde onlarla kurulan iletişim, önemli unsurlardan biridir. Etkili iletişim sürecin daha verimli olmasına yardımcı olur.

ETKİLİ İLETİŞİM

Öğretmen, öğrenciler ile iletişim kurarken;

- Empatik dil kullanmalı, öğrenciyi ve duygularını anlamaya çalışmalıdır.
- Onların telaffuz hatalarını, yanlışı belirtip doğruyu tekrar ederek değil; yanlışı söylemeden kelimelerin doğrularını tekrar ederek pekiştirmesi gerekir.

ETKİLİ İLETİŞİM

Öğretmen, öğrenciler ile iletişim kurarken;

- Öğrencinin gözüne bakmalı, sen önemlisin ve değerlisin mesajı vermelidir.
- Öğrencinin kelime dağarcığına uygun sözcükleri seçmelidir.
- Öğrenciyi yorum yapmadan, sözünü kesmeden, suçlamadan sabırla dinlemelidir.
- Ben dilinde iletişim kurmalıdır.

BEN DİLİ

Ben dili, karşı tarafı suçlamadan kendi duygu düşüncelerimizi karşıımızdakine aktarmak ve yaşanan durumun bizde tam olarak ne hissettirdiğini ona hissettirmektir.

SEN DİLİ

BEN DİLİ

Okula neden
gelmedin?

Okula gelmeyince seni çok merak ettim,
endişelendim.

Çok aceleci ve duyarsızsın! Ben ne zaman
konuşmaya başlasam sözümü kesiyorsun!

Bir şey anlatmaya başlayıp fakat bir türlü lafın
sonunu getiremediğim de kendimi çok kötü
hissediyorum.

Hiçbir zaman gayretli olmadın, hep işi
başkalarına bıraktın.

Motivasyon toplama ve iş bölümü yapma
konularında sorun yaşaman beni
endişelendiriyor.

Sen çok tembelsin ve sınıfını
geçmeyeceksin.

Ben senin biraz daha çalışarak sınıfını
geçebileceğine inanıyorum.

PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ

Biz öğretmenler ile öğrenciler arasındaki iletişim kadar öğrencilerin kendi aralarındaki iletişim de problem çözme konusunda önemlidir.

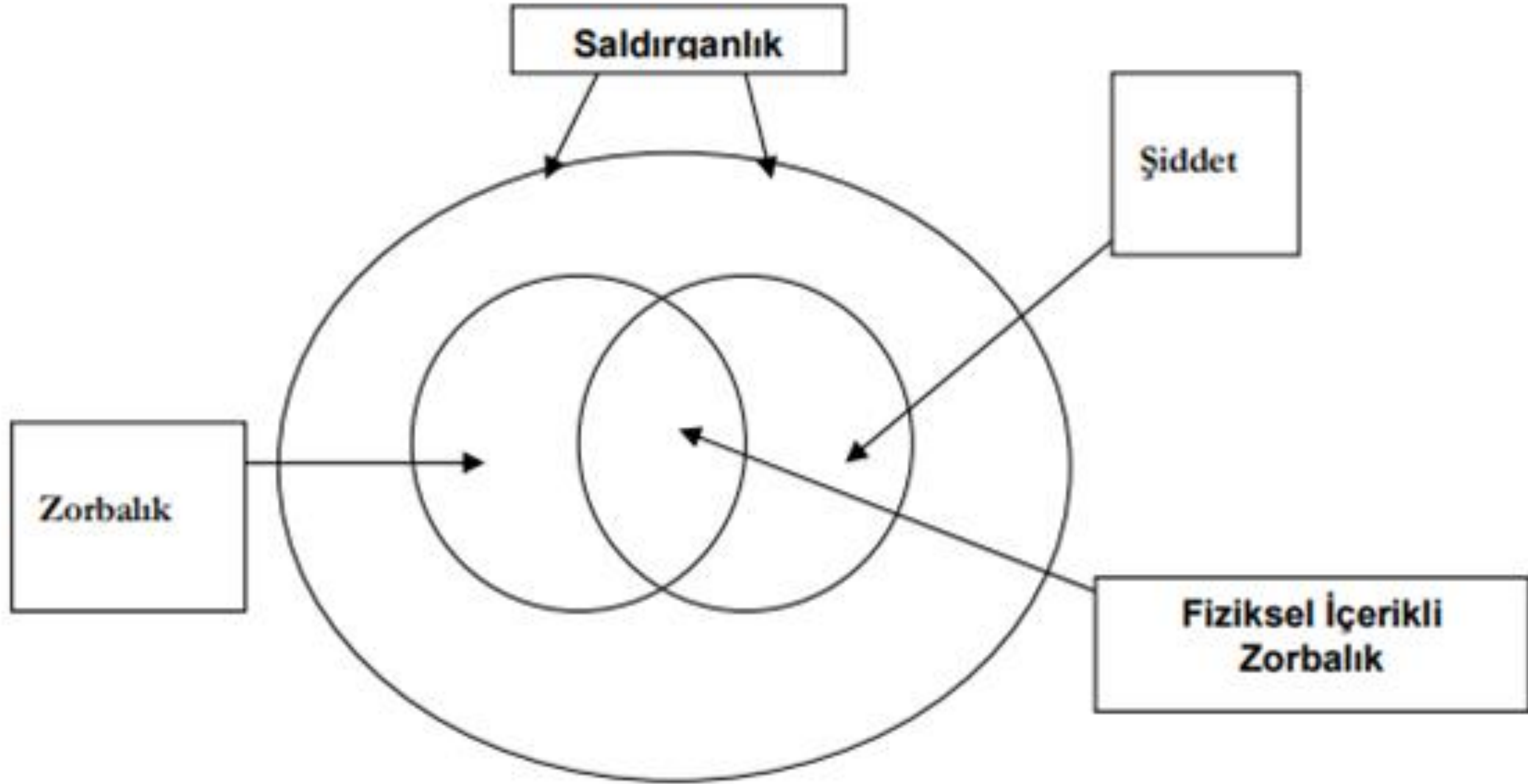
Okullarda karşılaşılan problemlerin başında akran zorbalığı gelmektedir.

AKRAN ZORBALIĞI

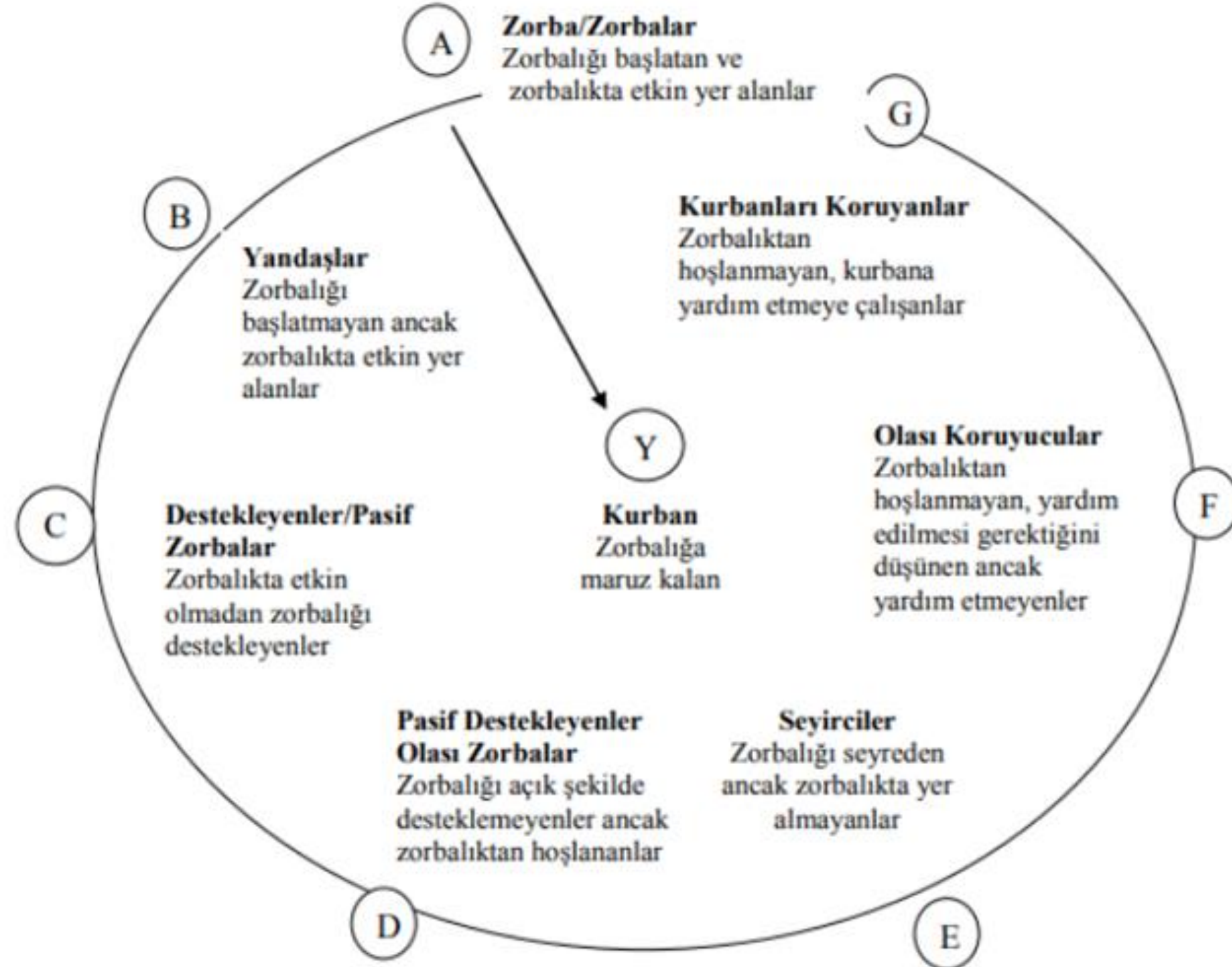

Saldırganlığın bir alt türü olan zorbalık, bir veya birden çok öğrencinin, kendilerinden daha güçsüz öğrencileri, kasıtlı ve sürekli olarak rahatsız etmesiyle sonuçlanan ve kurbanın kendisini koruyamayacak durumda olduğu bir saldırganlık türüdür.

ZORBALIK-ŞİDDET- SALDIRGANLIK

ZORBALIKTA ROLLER

ZORBALIK TÜRRLERİ

- Fiziksel zorbalık
- Sözel zorbalık
- Dışlama-yalnızlaştırma
- Söylenti çıkarıp yayma
- Bireyin mal ve eşyalarına zarar verme

SİBER ZORBALIK

Bilgi ve iletişim araçlarının kötü niyetle kullanılmasından kaynaklanan isimsiz çağrılar, kimliği gizleyerek zararlı e-postalar (spam), kişileri karalamak için hakaret ve tehdit içerikli ses, görüntü ve metinler yayma vb eylemler siber zorbalık olarak isimlendirilmektedir.

AKRAN ARABULUCULUĞU

Okullarda karşılaşılan problemlerde kullanılabilen yöntemlerden biri akran arabuluculuğudur.

Akran arabuluculuğun temelinde anlaşmazlık yaşıyan öğrencilerin ortak çıkarlarını belirlemelerine yardımcı olmak için kolaylaştırıcı görevi üstlenen bir “arabulucu” öğrenci vardır.

AKRAN ARABULUCULUĞU

Önerilerde bulunma, nihai kararı belirleme ve her iki tarafında kabul edeceği bir çözüml bulma sorumluluğu öncelikle ortak anlaşmazlıklarını yüz yüze müzakere eden öğrencilere aittir.

AKRAN ARABULUCULUĞU

Akran arabulucunun anlaşmazlık içindeki kişilerden herhangi biri üzerinde herhangi bir resmi gücü yoktur.

Arabulucu taraflara ne yapacaklarını veya kimin haklı ya da kimin haksız olduğu konusunda nasıl karar vereceklerini söylemez.

AKRAN ARABULUCULUĞU

Arabulucu, ortada durup taraflara adil ve makul bir anlaşmaya varabilmeleri için ortak anlaşmazlıklarını yüz yüze müzakere etmelerine yardımcı olur.

ÖFKE KONTROLÜ

Problem çözme sürecini aksatabilecek durumlardan biri öğrencilerde öfke kontrolü sağlanamamasıdır.

ÖFKE KONTROLÜ

Öfke patlaması yaşayan bir öğrenciyle karşılaştınca;

- Sakince derin nefesler almasını sağlayın.
- Yatıştırıcı sözcükler kullanın.
- Kırıcı ve alaycı olmadan küçük espriler yapabilirsiniz.
- Hayal gücünü kullanarak onu rahatlatacak durumlar düşünmesine teşvik edin.

ÖFKE KONTROLÜ

- Öfke patlaması yaşayan bir öğrenciyle karşılaşıncaya;
 - Üzerindeki gerginliği atması için diğerlerine zarar vermeden(hızlı bir yürüyüş gibi) enerji harcamasına izin verin.
 - Kontrollü bir şekilde onu öfkelendiren ortamı değiştirmesini sağlayabilirsiniz.

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

